

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/
Ашық сабақ есебі		11 беттің 1бегі

07.11.2023ж

Ашық сабақ

1. **Мамандығы:** 09130200 «Акушерлік іс»
 2. **Біліктілігі:** 4S09130201 « Акушер»
 3. **Тобы:** С-АҚ- 11-02-22
 4. **Курс** – 3
 5. **Оқу семестрі** - 4
 6. **Кафедра:** «Клиникалық пәндер»
 7. **Өткізу күні:** 07.11.2023ж
 8. **Өткізу уақыты:** 16:00 – 17:00
 9. **Сабақты өткізген:** оқытушы Нұртас Н.Б.
 10. **Іс – шара:** ашық сабақ
 11. **Пән:** «Жалпы хирургия»
 12. **Сабақтың тақырыбы:** «Жарақаттар. Жарақат түрлері. Асқынулары. Асқынулардың алдын алу шаралары. Алғашқы көмек».
 13. **Сабақтың мақсаты:** студентерге науқастарды қабылдаудағы медбике қызметі мен рөлін, жарақат ұғымын пайда болу себебін , клиникасын , түрлерін, емдеу әдістері мен асқынулары жайында түсіндіру.
 14. **Сабаққа қатысқандар:**
 Кафедра меңгерушісі: Махмут А.Ә.
 Директордың оқу әдістемелік бөлімінің төрайымы: Мамбеталиева Г.О
 Кафедра оқытушысы: Сламхан. А.Ғ
 Кафедра оқытушысы: Елібай Ж.О.
 Кафедра оқытушысы: Тіленіш Ж.У.
 Кафедра оқытушысы: Ералиева М.Е.
 Кафедра оқытушысы: Күлтаева А.Ә.
 Кафедра оқытушысы: Макамшиков Э.Т.
- 1. Оқушы білуі және істей білуі керек:**
- Жарақаттар туралы түсінік;
 - Жарақат ұғымы , пайда болу себебі , клиникасы , түрлері, емдеу әдістері, асқынулары.
- 2. Өз бетінше дайындалуға арналған сұрақтар :**
- 1) Жарақаттар дегеніміз не?
 - 2) Жарақаттардың түрлері ?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы Ашық сабақ есебі		044-67/ 11 беттің 2беті

- 3) Жарақаттардың пайда болу себептері?
- 4) Жарақаттардың асқынуы?
- 5) Жарақаттардың алдын алу шаралары?
- 6) Жарақат кезіндегі алғашқы көмек?

2. Білім берудің, оқытудың әдістері: Кіші топпен жұмыс.

3.Сабақтың тақырыбы: «Жарақаттар.Жарақат түрлері.Асқынулары.Асқынулардың алдын алу шаралары.Алғашқы көмек».

4.Сабақтың мақсаты: студенттерге науқастарды қабылдаудағы медбике қызметі мен рөлін, жарақат ұғымын пайда болу себебін ,клиникасын , түрлерін, емдеу әдістері мен асқынулары жайында түсіндіру.

5. Сабақтың жоспары:

I-бөлім

1. Ашық сабақ тақырыбы мен мақсаты..
2. «Жарақаттар» тақырыбына презентация.
3. Дисмургия.

II-бөлім

- 4«Кім-мықты?» ойыны
5. Викторина ойыны
6. Қорытындылау

Сабақ барысының өтілуіне байланысты баға қойылады.

6.Нәтижесі мен маңыздылығы: сабақ жоспар бойынша және силлабуста көрсетілген өткізу түріне (шағын топпен жұмыс) сәйкес өтті. Шағын топтарда жауапты сұрақтар мен ойын есептерге жауап берді. Жарақаттарды толықтай түсінді. Жарақат кезіндегі алғашқы медициналық көмек көрсетуді үйренді.

1.Жарақат-адам ағзасына әртүрлі сыртқы факторлардың кенеттен әсер етуі, бұл құрылымның бұзылуына, тіндердің анатомиялық тұтастығына және физиологиялық функцияларға әкеледі.

Жіктемесі:

1. Түйрелген (шаншылған) - өткір заттардың әсерінен болады.
2. Кесілген - өткір, ұзын заттың әсерінен болады, мөлшері 0,5 см-ден кем емес.
3. Соғылған - үлкен салмақты немесе жоғары жылдамдықтағы заттардың әсерінен болған.
4. Тістелген - жануарлардың, сирек адамның тістеуінен болады.
5. Сыпырылған - терінің және тері асты шелмайының астындағы тіндерден сыпырылып түсуінен болады.

6. Оқ жарақат - қарумен атылған оқтан болады.

Жарақаттын негізгі белгілері:

- Ауру сезімі (dolor).
- Қан кетулер (haemorrhagia).
- Жарақаттың аузы (hiatus).
- Негізгі шағымдардың бірі. Жарақат аймағындағы терідегі жүйке ұштарының зақымдануы нәтижесінде, ісікпен басылуы кезінде пайда болатын белгі. Белгілі бір аймақ зақымданғанда ауру сезімі орныққан, ал жүйке бағанының зақымдануында ауру сезімі жайылған типте болады.
- Жарақат кезіндегі ауру сезімі синдромының айқындығы келесі факторларға байланысты:
 - -Жарақатың орналасу орны.
 - -Ірі жүйке бағандарының зақымдануына.
 - -Жарақаттаған қару түріне, жарақаттау жылдамдығына байланысты.
 - -Ағзаның жүйке-психикалық жағдайына.

2.Диагностика критерилері:

1. Жарақат болған қол-аяқтағы ауыру синдромы.
2. Жарақат болған қол-аяқты мәжбүрлік жағдайда ұстау.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/
Ашық сабақ есебі		11 беттің 4беті

3. Қол-аяқтағы қимылдардың шектелуі немесе болмауы.
4. Сынған жердегі жұмсақ тіндердің өзгерісі (ісіну, гематома, деформация және басқалары).
5. Сирақтың жарақат болған аймағына пальпация жасағанда сынған сүйектердің сықырлауы.
6. Қосымша неврологиялық симптомдар (сезімталдықтың болмауы, салқындау, т.б.).
7. Берілген жіктелуге сәйкес терінің зақымдалуы.
8. Жақын жатқан тіндердегі жарақаттың рентгендік белгілері.

Негізгі диагностикалық шаралар тізімі:

1. Берілген жіктелуге сәйкес жарақаттың түрін анықтау.
2. Жарақат алған ағза қызметінің бұзылу дәрежесін анықтау (қозғалыс көлемі).
3. Науқасты клиникалық тексеру (диагностика критерилерін қараңыз).
4. Жарақат алған сирақты 2 проекцияда рентгендік тексеру.
5. Жалпы қан анализі.
6. Жалпы несеп анализі.
7. Коагулограмма.
8. Биохимия.
9. ВИЧ, HbsAg, Anti-HCV.

Қосымша диагностикалық шаралар тізімі: жоқ.

Емдеу тактикасы

Ем мақсаты: орналасқан жерін есепке ала отырып жарақаттарды дер кезінде анықтау, емдеу әдісін анықтау (консервативтік, операциялық), мүмкін болатын асқынулардың алдын алу.

Емі

Анестезия қажеттілігі жіктеуге сәйкес жарақаттың түріне байланысты. Тері бүтіндігінің бұзылуын есепке ала отырып, міндетті түрде сіреспеге қарсы анатоксин енгізіледі.

Консервативтік ем:

1. Жарақатқа біріншілік хирургиялық өңдеу жүргізу.
2. Жарақатқа инфекция түспесе антибиотикопрофилактика жүргізілмейді.

Операциялық ем:

1. Жарақатқа инфекция түсу белгілері болмаса, біріншілік тігістер салу.
2. Антибиотикопрофилактика 8 сағаттан аса уақыт бұрын алынған, инфекция түсу қаупі жоғары жарақатқа 3-5 күн бойы жүргізіледі:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/
Ашық сабақ есебі		11 беттің 5беті

- орташа ауырлықтағы және ауыр жарақаттар;
- сүйекке немесе буынға жеткен жарақаттар;
- қолдардың жарақаттары;
- иммунжетіспеушілік жағдай;
- сыртқы жыныс ағзаларының жарақаттары;
- тістелген жарақаттар.

3. Операциялық ем нервтік немесе тамырлық шоғырдың зақымдалуы дәлелденген кезде жасалады.

Көптеген зерттеулер нәтижесі көрсеткендей, ашық сынығы бар науқастарға антибиотикпен алдын алу шараларын жүргізсе, іріңді-қабынулық асқынулар болу қаупінің барынша азаятыны анықталған.

Науқастарды 3 қауіп-қатер тобына бөлуге болады :

1. Терісі мен жұмсақ тіндерінің зақымдалуы 1 см-ден кем, жарасы таза ашық сынық.
 2. Жақын жатқан тіндердің зақымдалуы және орнынан таюы айқын емес, терісінің зақымдалуы 1см-ден жоғары ашық сынық.
 3. Кез-келген сегменттік сынық, жақын жатқан тіндері айқын зақымдалған немесе жарақаттық ампутациясы бар ашық сынықтар.
- 1-2 қауіп-қатер тобындағы науқастарға негізінен грамоң микроорганизмдерге әсер ететін антибиотиктердің операцияға дайындық дозасын енгізеді (жарақаттан кейін барынша ертерек). 3 қауіп-қатер тобындағы науқастарға қосымша грамтеріс микроорганизмдерге әсер ететін антибиотиктер де тағайындалады.

Антибиотикпен алдын-алу кестесі:

- 1-2 топтағы науқастарға - амоксициллин 500 мың 6 сағат сайын, 5-10 күн per os;
- 3 топтағы науқастарға - амоксициллин 500 мың 6 сағат сайын, 5-10 күн per os + клавулон қышқылы 1 таблетка 2 рет.

Негізгі дәрі-дәрмектер тізімі:

1. *Амоксициллин таблетка 500 мг, 1000 мг; капсула 250 мг; 500 мг
2. *Амоксициллин+клавулонды қышқыл табл., оның қабықшасын жабу 500 мг/125 мг, 875 мг/125 мг; флаконда 500 мл/100 мг, 1000 мг/200 мг дайындауға арналған ұнтақ
3. *Сутегінің қос тотығы ерітіндісі 3% флаконда 25 мл, 40 мл
4. *Цефтазидим 500 мг, 1 гр, 2 г флаконда инъекциялық ертіндіні дайындауға арналған ұнтақ
5. Тикарциллин+клавулонды қышқыл, инъекциялық ертіндіні дайындауға арналған лиофилиздаған ұнтақ 3000 мг/200 мг

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		
Ашық сабақ есебі		044-67/ 11 беттің 6беті

6. *Нитрофурал 20 мг таб

3.

4. «Кім-мықты?» ойыны Топ екіге бөлінген. Ойында 20, 40, 60, 80 ұпайлық 4 қатар ұяшықтар жасырылған. Жасырылған ұяшықтыәр топтың оқушылары кезегімен тандап соған жауап беруі тиіс. Ойынға 10 мин уақыт беріледі. Сәйкесінше ұпайлар ұяшықта көрсетілген санмен беріледі.

<u>20</u>	<u>40</u>	<u>60</u>	<u>80</u>
<u>20</u>	<u>40</u>	<u>60</u>	<u>80</u>
<u>20</u>	<u>40</u>	<u>60</u>	<u>80</u>

5. Викторина ойыны: Ойында топ тағы 2 ге бөлінген. Әр топтан 5 оқушы кезегімен дөңгелекті айналдырады. Тоқтау тетігі басылғанда түскен санға қарай ұяшық ашылып, жауап берілуі тиіс.

6. Білім деңгейінің қорытындысы.

Студенттермен кері байланыс орнату тақырып бойынша ауызша сұрақтар қойылады. Студент тақырыпты толық түсінгенін білу мақсатында.

Дайындық уақыты 1 минут, содан соң жауап беріледі. Әр оқушы жауап берген соң мұғалім олардың жауаптарын түзеп, анализ жасалды. Топтың сұраққа жауап беру уақыты 10 минут.

Жүргізілген ашық сабаққа оқытушылар өз пікірлерін айтты.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/
Ашық сабақ есебі		11 беттің 8беті

Қорытынды.

Қортындылай келе Артериалды гипертензияның клиникасын, этиологиясын, шағымдарын, емін және артериалдық криз кезіндегі алғашқы медициналық көмекті толықтай түсінді .

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Клиникалық пәндер» кафедрасы		044-67/
Ашық сабақ есебі		11 беттің 9беті

8.Қолданылатын әдебиеттер :

Негізгі:

- ▶ Т.Қасенов « Жалпы хирургия» 1992ж. 345-стр.
- ▶ Қ.Дұрманов « Жалпы хирургия» 2006ж. 120стр.
- ▶ А.Коптлеу « Хирургия» 2012ж. 191стр.

Электронды ресурстар.

1. <https://diseases.medelement.com/disease/%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%96%D2%A3-%C9%99%D1%80-%D0%B6%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%B3%D1%96-%D0%B6%D0%B0%D1%80%D0%B0%D2%9B%D0%B0%D1%82%D1%82%D0%B0%D1%80/13083%D0%B3%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B7%D0%B8%D1%8F/12849>
2. <https://www.studentlibrary.ru/kk/book/ISBN9785970430774.html>